

Οδηγίες για τη διδασκαλία μαθημάτων του **Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2013-14**

Μετά από σχετική εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (πράξεις 24/2013 και 32/2013 του Δ.Σ.) σας αποστέλλουμε τις παρακάτω οδηγίες σχετικά με τη διδασκαλία μαθημάτων Γενικού και του Εσπερινού Γενικού Λυκείου. Συγκεκριμένα:

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (μάθημα επιλογής)

Α' τάξη Γενικού Λυκείου

Α) Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ)

Στο πλαίσιο της διδασκαλίας του μαθήματος επιλογής «Ελληνικός και Ευρωπαϊκός πολιτισμός», της Α' τάξης Γενικού Λυκείου θα ισχύσει το υπάρχον Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος Επιλογής της Α' Τάξης Ενιαίου Λυκείου «Ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός και οι Ρίζες του».

Β) Βιβλίο

Ως διδακτικό εγχειρίδιο, για το σχολικό έτος 2013-2014 ορίζεται το βιβλίο με τίτλο: «Ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός και οι ρίζες του» των: Α. Λιάκου, Ε. Γαζή, Γ. Κόκκινου, Ι. Πεντάζου και Γ. Σμπιλήρη. Το βιβλίο **θα μετονομαστεί σε «Ελληνικός και Ευρωπαϊκός Πολιτισμός».**

Γ) Διδακτέα ύλη και οδηγίες διδασκαλίας του μαθήματος

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές τον βαθμό σύνδεσης της ιστορικής πορείας του Ελληνισμού με τις εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο.

Βασικός στόχος είναι να γνωρίσουν την ιστορική πορεία της διαμόρφωσης των αντιλήψεων για την Ευρώπη από την αρχαιότητα έως σήμερα. Ειδικότερα, χρειάζεται να κατανοήσουν τη σημασία του όρου «Ευρώπη» και τα γεωγραφικά της όρια, να συνειδητοποιήσουν ότι ο όρος δεν αποτέλεσε στοιχείο ταυτότητας για τον ελληνορωμαϊκό πολιτισμό αλλά συνδέθηκε πιο στενά με τον Χριστιανισμό και να αντιληφθούν ότι η παρουσία άλλων λαών βοήθησε τους ευρωπαϊκούς λαούς στη συνειδητοποίηση της ενότητάς τους. Στο πλαίσιο του μαθήματος, οι μαθητές θα γνωρίσουν, πώς συγκροτήθηκε, κατά την Αναγέννηση η πολιτισμική ταυτότητα των Ευρωπαίων και θα εκτιμήσουν τον ρόλο του ελληνορωμαϊκού πολιτισμού στη διαμόρφωσή της. Θα κατανοήσουν, επίσης, πώς η Μεταρρύθμιση επηρέασε την κοινωνική και πολιτική κατάσταση της εποχής καθώς συνδέθηκε με την ανάδυση της εθνικής συνείδησης, ενίσχυσε την τάση των ανθρώπων να παρακάμπτουν την αυθεντία και οδήγησε στην αυτονόμηση του ατόμου. Θα αποκτήσουν την ικανότητα να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά της αναγεννησιακής τέχνης και να εμβαθύνουν στους λόγους που οδήγησαν στην πρόοδο της επιστήμης. Εκτός αυτών, θα γνωρίσουν πώς αντιμετώπισαν οι Ευρωπαίοι τους εξωευρωπαϊκούς λαούς, πώς σταδιακά μεταβλήθηκε η εικόνα που είχαν για τον δικό τους πολιτισμό και πώς επέδρασε ο Διαφωτισμός στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Σε ό,τι αφορά την συνειδητοποίηση του τρόπου διαμόρφωσης των κοινών ευρωπαϊκών χαρακτηριστικών είναι σημαντικό οι μαθητές να αντιληφθούν τις αλλαγές που προκάλεσε η Γαλλική Επανάσταση σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο και να συνειδητοποιήσουν την επίδρασή της στους άλλους λαούς και ιδίως στους Έλληνες να κατανοήσουν για ποιους λόγους η Βιομηχανική Επανάσταση ξεκίνησε από την Ευρώπη, πώς μετέβαλε τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, με ποιον τρόπο η εκβιομηχάνιση επηρέασε την πολιτική ιδεολογία και τα κοινωνικά κινήματα και πώς το κράτος δικαίου μετασχηματίστηκε σε κράτος πρόνοιας, το οποίο αποτελεί βασικό στοιχείο της ευρωπαϊκής κοινωνίας να αποκτήσουν αδρομερή γνώση των κινήματων του ρομαντισμού και του κλασικισμού και να διακρίνουν πώς εκφράζεται η ευρωπαϊκότητα στην τέχνη. Τέλος, να γνωρίσουν τα στάδια προς την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και να συνειδητοποιήσουν τους λόγους που οδήγησαν στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για το σχολικό έτος 2013-2014 να διδαχθεί η παρακάτω ύλη:

ΜΕΡΟΣ Α' : Η ΑΝΑΔΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
1. Η Ευρώπη της Αρχαιότητας	• Να γνωρίσουν σε γενικές γραμμές οι μαθητές τις αντιλήψεις του αρχαίου κόσμου σχετικά με τη θέση και τα γεωγραφικά όρια της Ευρώπης. • Να κατανοήσουν τις διαφοροποιήσεις του όρου «Ευρώπη» σε σχέση με τις μεταβαλλόμενες ιστορικές

	συνθήκες από την Αρχαιότητα ως τον Μεσαίωνα.
2. Η Ευρώπη του Μεσαίωνα	• Να κατανοήσουν τις διαδικασίες της σταδιακής σύνδεσης της «Ευρώπης» με τη «Χριστιανοσύνη». • Να αντιληφθούν τη σημασία που έχει η παρουσία άλλων λαών και η σχέση με αυτούς για την εικόνα που σχηματίζουν οι Ευρωπαίοι για τον εαυτό τους.
3. Οι Ευρωπαίοι της Αναγέννησης	• Να συνειδητοποιήσουν πώς διαμορφώνεται η νέα κοινή πολιτισμική ταυτότητα των Ευρωπαϊκών λαών. • Να κατανοήσουν πώς αξιολογούνται οι κληρονομίες του παρελθόντος και να εκτιμήσουν το ρόλο της ελληνικής και ρωμαϊκής αρχαιότητας στη διαμόρφωση του νέου ανθρώπου.
4. Ευρώπη και Ευρωπαίοι στον αιώνα των θρησκευτικών πολέμων	• Να κατανοήσουν πώς η θρησκευτική μεταρρύθμιση οδήγησε στην εσωτερίκευση της ηθικής και την αυτονόμηση του ατόμου. • Να εντοπίσουν τα στοιχεία σύνδεσης ανάμεσα στις θρησκευτικές μεταβολές και τις εθνικές διαφοροποιήσεις.
5. Η αυτονόμηση της Τέχνης	• Να διακρίνουν την ιδιαιτερότητα της Ευρωπαϊκής τέχνης κατά την Αναγέννηση και τις διαφορές μεταξύ αυτής και της τέχνης του παρελθόντος. • Να συσχετίσουν την τέχνη με τα άλλα πεδία έκφρασης της ανθρώπινης δραστηριότητας κατά την ίδια περίοδο.
6. Η Ευρώπη των αντιφάσεων: επιστήμη ή μαγεία;	• Να εμβαθύνουν στους παράγοντες που οδήγησαν στην πρόοδο των επιστημών και στη σημασία τους για τη διαμόρφωση του νέου ανθρώπου. • Να κατανοήσουν τις αντιφάσεις που παρατηρούνται στην προσπάθεια των λογίων να εξηγήσουν την φύση των πραγμάτων και να ερμηνεύσουν τη σημασία τους.
7. Η Ευρώπη και οι εξωευρωπαϊκοί λαοί	• Να γνωρίσουν την «εικόνα» που σχηματίζουν οι Ευρωπαίοι για τους εξωευρωπαϊκούς λαούς και τις διαδικασίες σχηματισμού της και να συνειδητοποιήσουν ότι αυτή σχετίζεται με την εικόνα που διαμόρφωσαν για τον εαυτό τους. • Να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη αξιολόγησης των λαών με βάση την ιδιαιτερότητα και την πολιτισμική προσφορά τους μέσα στις δεδομένες συνθήκες ύπαρξής τους. Να αναγάγουν σε αξία τον σεβασμό της διαφορετικότητας και της ιστορικής ιδιομορφίας.
8. Η κριτική του Ορθού Λόγου	• Να κατανοήσουν τη σημασία του Ορθού Λόγου για τις αλλαγές που παρατηρούνται στην κοινωνία, την οικονομία, την πολιτική, την επιστήμη, τη θρησκεία, την τέχνη. • Να συνεξετάσουν τις κυριότερες διαστάσεις του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού και να προσδιορίσουν τις συνέπειές του στις σχέσεις των Ευρωπαίων με άλλους λαούς και στην εικόνα που σχηματίζουν για τον εαυτό τους.
9. Η Ευρώπη της Εξουσίας και της Πολιτικής	• Να αντιληφθούν την μεγάλη τομή που σημειώνεται στην πολιτική σκέψη και δράση και να διακρίνουν τις διαφορές σε σχέση με το παρελθόν. • Να εμβαθύνουν σε βασικές διαστάσεις της νέας πολιτικής σκέψης και στις νέες πολιτικές έννοιες.

ΜΕΡΟΣ Β' : Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (Το πέμπτο και το έβδομο κεφάλαιο να διδαχθούν περιληπτικά)	
1. Η Γαλλική Επανάσταση	• Να εκτιμήσουν τη σημασία της Γαλλικής Επανάστασης για τη στάση των Ευρωπαίων απέναντι σε αξίες και θεσμούς προεπαναστατικούς. • Να γνωρίσουν την απήχηση που είχε αυτή σε άλλους

	λαούς και κυρίως στους Έλληνες και να εντοπίσουν την επίδραση που είχε στη νέα αντίληψη των ορίων της Ευρώπης.
2. Η Βιομηχανική Επανάσταση	• Να κατανοήσουν γιατί η Βιομηχανική Επανάσταση ξεκινά από την Ευρώπη και ειδικότερα από την Αγγλία. • Να εντοπίσουν τις αλλαγές που επέφερε η Βιομηχανική Επανάσταση και τα χαρακτηριστικά που προσέδωσε στον ευρωπαϊκό πολιτισμό.
3. Η Ευρώπη των Εθνών	• Να διακρίνουν την επίδραση που είχε η «αρχή των εθνотήτων» στη διαμόρφωση της Ευρώπης και τη στάση των Ευρωπαίων απέναντι στους εξωευρωπαϊκούς λαούς. • Να εισαχθούν στο πνεύμα της θεωρητικής συζήτησης για την εθνική συνείδηση και το έθνος.
4. Η Ευρώπη των πολιτών	• Να κατανοήσουν τη σχέση ανάμεσα στην εκβιομηχάνιση και τις πολιτικές ιδεολογίες και τα κοινωνικά κινήματα. • Να αποκτήσουν σαφή εικόνα για το κράτος πρόνοιας, να το συγκρίνουν με το κράτος δικαίου και να κατανοήσουν την ευρωπαϊκή προέλευση και υφή του.
5. Τα θεμέλια της επιστημονικής σκέψης και πρακτικής	• Να κατανοήσουν τα μεθοδολογικά γνωρίσματα της επιστήμης του 19^{ου} αιώνα. • Να προσεγγίσουν την επιστήμη ως κοινωνική διαδικασία και να διακρίνουν τη σημασία της ως κριτηρίου ιεράρχησης των λαών.
6. Η Τέχνη του «ευ ζην»	• Να αποκτήσουν αδρομερή γνώση των κινημάτων του ρομαντισμού και του κλασικισμού και να διακρίνουν πώς εκφράζεται η ευρωπαϊκότητα στην τέχνη. • Να ασκηθούν στην παρατήρηση και ερμηνεία των στοιχείων της τέχνης που τους περιβάλλουν στην καθημερινή ζωή και στο συσχετισμό της τέχνης με το εκάστοτε ιστορικό πλαίσιο.
7. Η πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ένωση	• Να γνωρίσουν τους βασικούς σταθμούς της πορείας προς την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση. • Να κατανοήσουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση υπήρξε το αποτέλεσμα μακράς κύησης που είχε ως γονιμοποιά στοιχεία τις οδυνηρές μνήμες του παρελθόντος και τις προσδοκίες ενός ειρηνικού μέλλοντος.